

Schoolondersteuningsprofiel SO De Archipel

Toelichting

Met de invoering van Passend Onderwijs hebben alle scholen in Nederland hun visie op onderwijs en ondersteuning op schoolniveau opnieuw vastgesteld. In dit schoolondersteuningsprofiel staan uitgangspunten die aansluiten bij de onderwijsbehoeften van kinderen.

Op elke school en in elke groep maken de onderlinge verschillen tussen kinderen deel uit van de dagelijkse onderwijspraktijk, zowel pedagogisch als didactisch. Daarnaast zijn er ook kinderen met specifieke onderwijsbehoeften, die hun weg in ons onderwijs vinden. Hierbij geven we aan wat de (on)mogelijkheden van de school zijn (waar liggen de grenzen), wat we dus wel en niet kunnen bieden. Dit alles gebaseerd op de missie en visie van de school. Met dit ondersteuningsprofiel in de hand is het onderwijs aan kinderen tussen 4 en 12 jaar op onze scholen kwalitatief gewaarborgd, met de opmerking dat onderwijs onlosmakelijk verbonden is met veranderingen.

Daarom zal dit profiel jaarlijks moeten worden geconcretiseerd:

- Zijn de juiste mensen en middelen voor handen om uitvoering te kunnen geven aan de uitgangspunten van kwalitatief goed onderwijs, waarin plaats is voor elk kind?
- Wat zijn daarvan de consequenties en welke acties moeten daarin door wie worden ondernomen?

In dit profiel staan 2 belangrijke zaken centraal:

1. De onderwijsbehoeften worden op de kinderen afgestemd en komen op die manier “naar hen toe”: in elke wijk in Rotterdam zijn daartoe de mogelijkheden op de scholen gecreëerd;
2. De rol van ouders wordt uiterst serieus genomen en speelt daardoor een belangrijke rol in het geheel.

Inhoud

Schoolondersteuningsprofiel SO De Archipel	1
Toelichting	1
1. Inleiding	3
2. Algemene schoolinformatie	5
2.1 Contactgegevens	5
2.2 Onderwijsvisie/schoolconcept	5
Motto:.....	6
Missie:.....	6
Visie:	6
2.3 Het onderwijsbeleid	6
Unitbeschrijving.....	6
Basisaanpak.....	6
Aanbod deskundigheid.....	7
Het zorgteam.....	7
2.4 Kengetallen leerling populatie	7
Leerlingaantallen pijldatum 1 oktober	7
Verwijzingen	8
3. Basisondersteuning	8
3.1 Basiskwaliteit	8
3.2 Interventies	8
3.3 Onderwijsondersteuningsstructuur	9
3.4 Planmatig werken.....	9
4. Extra ondersteuning: onderwijsarrangementen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften	10
4.1 Deskundigheid	10
4.2 Voorzieningen	11
4.3 Aandacht en tijd	12
4.4 Gebouw	12
4.5 Samenwerking met partners.....	13
5. Grenzen aan de mogelijkheden van ons onderwijs	13
6. Ambities.....	14
7. Wat de school voor anderen in het SWV kan en wil betekenen in het kader van passend onderwijs.....	14
Bijlage 1	15
Groepsaanpak Internaliserende klimaat.....	15
Bijlage 2	21
Groepsaanpak Externaliserend klimaat	21

1. Inleiding

In het kader van de wet passend onderwijs is Nederland verdeeld in een aantal regio's. Binnen elke regio hebben de gezamenlijke besturen de plicht om te zorgen voor een dekkend aanbod aan onderwijs voor alle kinderen. De schoolbesturen zijn hiertoe vertegenwoordigd in het bestuur van het Samenwerkingsverband (SWV) Passend Primair Onderwijs Rotterdam (PPO R'dam) in de regio. Binnen deze regio dient elke school een schoolondersteuningsprofiel op te stellen, waarin staat aangegeven op welke wijze de school invulling geeft aan het bieden van passend onderwijs. Tevens geeft de school aan waar haar grenzen liggen en wat de ambities zijn als het gaat om voor zoveel mogelijk kinderen onderwijs te bieden dat past bij hun onderwijsbehoeften. Samengevat geeft het schoolondersteuningsprofiel een antwoord op de volgende vragen:

- Wat kunnen we realiseren met ons huidige team?
- Wat kunnen we realiseren met ondersteuning van externen?
- Wat willen we op termijn kunnen bieden, waarop gaan we ons ontwikkelen?
- Voor welke onderwijsbehoeften verwijzen we naar een andere instantie?
- Waarmee kunnen we andere scholen binnen het SWV helpen?

Doelstelling van het schoolondersteuningsprofiel vanuit het referentiekader passend onderwijs:

Het vinden van antwoorden op drie kernvragen:

1. In welke mate is de school op dit moment in staat passend onderwijs te verzorgen?
 - Voor welke kinderen is er al een passend aanbod?
 - Voor welke kinderen hebben we een passend aanbod met behulp van externe partners?
 - Voor welke kinderen kunnen we geen passend aanbod realiseren?
2. In welke richting wil de school zich ontwikkelen?
 - Welke expertise hebben we nu al in huis?
 - Voor welke kinderen wordt in de komende periode een aanbod ontwikkeld wat er nu nog niet in voldoende mate is?
3. Hoe kan op het niveau van het SWV het profiel benut worden bij het gesprek over de inrichting van de bovenschoolse zorg en de verdeling van de ondersteuningsmiddelen?

De antwoorden op vraag 1 en 2 kunnen de school helpen om richting te geven aan het onderwijs- en ondersteuningsbeleid in de planperiode 2017-2020. In het profiel is beschreven hoe het onderwijs en de zorg nu vorm hebben gekregen en waar ontwikkelambities liggen om deze verder te verbreden en te verdiepen. U vindt de beschrijving van het huidige onderwijs en ondersteuningsaanbod in de paragraaf basisondersteuning. De voorgenomen ontwikkelingen van de school zijn verwoord in de paragraaf 'ambities'. Het antwoord op vraag 3 wordt vormgegeven door nauwe samenwerking met de schoolcontactpersonen van de samenwerkingsverbanden, voornamelijk bij casussen waarbij sprake is van dreigende thuiszitters en of zware gedragsproblematieken. Hierbij worden de ouderfunctionarissen betrokken.

Er wordt binnen de wet Passend Onderwijs een onderscheid gemaakt tussen basis- en extra ondersteuning.

Basisondersteuning: betreft de reguliere onderwijszorg, basis- en breedtezorg, die de school zelf kan bieden. Hierbij gaat het om de mogelijkheden die de school heeft om het onderwijsaanbod met behoud van kwaliteit aan te passen aan de verschillen in onderwijsbehoeften tussen de kinderen op school (basiszorg).

Uitgangspunt is dat deze basisondersteuning toereikend is voor leerlingen die kunnen functioneren zonder dat de eigen veiligheid of die van hun omgeving in het geding komt.

De onderwijszorg die school kan bieden mits er ondersteuning is van externe partners die samenwerken met en in de school is breedtezorg. Hierbij gaat het om de mogelijkheden die de school kan organiseren om de vereiste deskundigheid te mobiliseren, om op die manier de verantwoordelijkheid om voor alle kinderen passend onderwijs te bieden, waar te kunnen maken.

Extra ondersteuning: betreft de zorg die vorm gegeven wordt door gespecialiseerde voorzieningen binnen het SWV. Wanneer basis- en breedtezorg samen ontoereikend zijn, wordt de verantwoordelijkheid van de school overgedragen aan een andere instantie binnen het speciaal (basis-) onderwijs.

SO De Archipel is een school die valt onder de extra ondersteuning.

2. Algemene schoolinformatie

2.1 Contactgegevens

School	SO De Archipel
BRIN	20 RL
Directie	Mevr. Marjon Stolwerk
Adres	Jan Lighthartstraat 10 3083 AM Rotterdam
Telefoon	010-4850493
E-mail	info@archipelrotterdam.nl
Bestuur	Stichting BOOR
Samenwerkingsverband	PPO Rotterdam

2.2 Onderwijsvisie/schoolconcept

Sommige kinderen komen op de reguliere basisscholen niet tot hun recht, ondanks goede zorg en begeleiding. Omdat ze in zichzelf gekeerd, druk of angstig zijn, of omdat ze moeilijk contact maken met andere kinderen of weigeren naar school te gaan, of omdat ze niet kunnen functioneren in een grote groep en als gevolg van gedragsproblemen het tempo niet kunnen bijhouden.

Bij passend onderwijs gaat het erom dat ieder kind de kans krijgt zich op de beste manier te ontwikkelen op de beste onderwijsplek. Dus niet kijken naar de problemen, maar naar de mogelijkheden. Het gaat niet om wat het kind niet kan, maar wat hij of zij wèl kan. Dit passend onderwijsaanbod wordt gerealiseerd door een intensievere samenwerking tussen het speciaal onderwijs en het reguliere onderwijs. In onze onderwijs- regio zijn wij actief in verschillende samenwerkingsverbanden.

De Archipel biedt, vanuit kennis en ervaring, speciaal onderwijs en begeleiding aan kinderen met ontwikkelings- en of gedragsproblemen en/of psychiatrische problemen.

Rekening houdend met de stimulerende- en belemmerende factoren van het kind wordt er een positieve bijdrage geleverd aan de groei en ontwikkeling van het kind. De school heeft een duidelijk sociaal en gestructureerd klimaat waarbinnen het kind zich thuis kan voelen en op een positieve manier verder kan ontwikkelen. Dit klimaat is gestoeld op de aanpak Wijzer Onderwijs, die als rode draad dient binnen ons onderwijs.

In ons onderwijs richten we ons op het behalen van de kerndoelen van het basisonderwijs.

Voor de volgende leerlingen kunnen we géén passend aanbod realiseren:

- Leerlingen met een psychiatrische hulpvraag die buiten de macht van het onderwijs ligt. Een leerling moet in staat zijn te functioneren in een groep van 12 tot 14 leerlingen en deel kunnen nemen aan het onderwijsproces
- Leerlingen met een gedrags- en of psychiatrische stoornis in combinatie met ernstig fysieke beperkingen.
- Leerlingen waarbij de problematiek is gefocust op agressief gedrag.
- Leerlingen waarbij de zorgvraag groter is dan wij in onze onderwijssetting kunnen bieden.

Om gebruik te maken van een plek binnen het speciaal onderwijs heeft de leerling een toelaatbaarheidsverklaring nodig. Deze zogeheten TLV's worden afgegeven door de samenwerkingsverbanden. Hier gelden criteria voor die het samenwerkingsverband hanteert.

Motto:

‘De Archipel laat je stralen’

Missie:

De Archipel biedt een veilige omgeving waar welke leerling zich optimaal, op zijn eigen manier kan ontwikkelen. Inzicht en zelfstandigheid worden ontwikkeld en vaardigheden worden eigen gemaakt om zich te kunnen ontplooien in de ondernemende maatschappij.

Visie:

Onze missie doen we vanuit positieve en individuele aandacht voor de leerlingen, ouders en personeel. Door de kleinschaligheid zijn wij in staat om iedere leerling ouder en collega te zien en te waarderen. De nadruk wordt gelegd op positief gedrag. Dit doen we doormiddel van onze basisaanpak Wijzer Onderwijs, de methodieken Rots en Water en RADAR.

2.3 Het onderwijsbeleid

Alle leerlingen van De Archipel hebben hun eigen, persoonlijke problematiek. Dit vraagt van alle medewerkers een speciale basishouding:

- begrip voor het soms ongreepbare gedrag van de leerling
- vertrouwen hebben in een positieve ontwikkeling van ieder kind
- positief benaderen van de leerlingen
- kunnen variëren in didactische en pedagogische werkwijzen

Unitbeschrijving

De Archipel werkt met twee onderwijsklimaten, te weten:

- Internaliserend klimaat
- Externaliserend klimaat

Voor beide klimaten kunt u de beschrijvingen op de website terugvinden. Hierin staan de specifieke pedagogische aanpakken en doelen vermeld. Ook zijn ze bij het SOP opgenomen als bijlagen.

Basisaanpak

Op De Archipel wordt gewerkt vanuit de aanpak “Wijzer Onderwijs”. Een aanpak die speciaal gericht is op begeleiding van onze leerlingen. Binnen De Archipel wordt deze aanpak als uitgangspunt gebruikt bij het beschrijven van het onderwijsleerklimate van elke groep in het groepshandelingsplan.

Begrippen die u hierbij steeds weer zult tegenkomen zijn:

- veiligheid
- acceptatie
- verduidelijking
- voorspelbaarheid en structuur

Eén van de basisvoorwaarden voor elke leerling om zich te kunnen ontwikkelen is een gevoel van veiligheid. Door hun complexe problematiek hebben veel kinderen dit gevoel van veiligheid verloren. De Archipel realiseert een klimaat waarin angsten en onzekerheden bij kinderen zoveel mogelijk worden overwonnen, waarbinnen een klimaat van veiligheid en acceptatie ontstaat, kinderen (weer) durven nieuwsgierig te zijn en de wereld te onderzoeken en leren om op positieve wijze contacten met anderen aan te gaan. Bewust streven we het opdoen van succeservaringen na. De ontwikkeling van sociale vaardigheden is een vast onderdeel van het programma. Acceptatie van het kind en begrip van de manier waarop een stoornis zich kan uiten, blijkt uit de manier waarop we de leerlingen benaderen en hen helpen zich te ontwikkelen. Structuur bieden wil zeggen: voorspelbaar zijn, betekenis verlenen, dingen duidelijk maken. Duidelijkheid wordt geboden door de rustige

inrichting van de lokalen, door de manier waarop de leerkracht de activiteiten aanbiedt, de manier waarop leerkrachten spreken met en over de kinderen, de voorspelbaarheid in het consequente gedrag van de groepsleiding, etc. Deze voorspelbaarheid leidt er toe dat kinderen zich veilig voelen. En wie zich veilig voelt, stelt zich open op en kan zich ontwikkelen.

Wij streven er naar onze groepen zodanig te organiseren dat er binnen de groep maximaal gewerkt wordt op drie verschillende niveaus. Bij het indelen van de groepen wordt zoveel mogelijk ingedeeld op uitstroomprofiel en onderwijs ondersteuningsbehoeften.

Onze uitstroomprofielen zijn: Praktijkonderwijs, VMBO, HAVO en VWO.

Aanbod deskundigheid

Naast datgene wat de wetgever van ons vraagt, hebben we als school ook een duidelijk beeld van de deskundigheid die ten goede komt aan onze leerlingen en ons personeel.

Het schoolteam heeft een duidelijke visie op kwaliteit en deskundigheid.

Scholing en professionalisering zijn een blijvend aandachtspunt van de directie en de betrokkenen.

Zorg en onderwijs worden, in nauwe samenwerking met, verzorgd door het zorgteam

Het zorgteam

Op school hebben ouders en leerlingen contact met de volgende mensen:

De **leerkracht** is de eerst verantwoordelijke voor het wel en wee van de kinderen in de klas. Hij of zij bouwt aan een vertrouwensrelatie met de kinderen, die de basis is voor een succesvol onderwijskundig proces.

De **onderwijsassistent** assisteert de leerkracht bij de dagelijkse onderwijspraktijk.

De leerlingen krijgen gymles van een **vakleerkracht** bewegingsonderwijs.

Heeft de leerling problemen met praten (communiceren) of met (mondelijke) taal in het algemeen dan kan het ondersteuning van **de logopedist** krijgen.

Heeft de leerling moeite met de grove of de fijne motoriek dan kan de leerling in aanmerking komen voor behandeling door de **cesartherapeut**.

Een **orthopedagoog of psycholoog** is eindverantwoordelijk voor de behandelingen van de leerlingen op school. Ook ondersteunt deze het hele team bij opvoedkundige vragen.

De **intern begeleider** begeleidt de leerkrachten om zodoende de kwaliteit van het onderwijs (nog meer) te verbeteren.

De **administratief medewerker** is vaak het eerste aanspreekpunt in de contacten met school. Zij verzorgt alle administratieve taken die bij de school horen.

De **maatschappelijk werker** is een belangrijke schakel in het contact tussen ouders en school. Via deze persoon kunnen zaken over school en thuis worden uitgewisseld.

De **conciërge** zorgt ervoor dat de school en omgeving voor leerlingen en personeel een prettige en veilige werkplek is.

De **jeugdarts** van de CJG Rijnmond bewaakt de gezondheid van onze leerlingen.

De **teamleider** regelt de dagelijkse gang van zaken op de locatie.

De **locatiedirectie** heeft de leiding over de school en vormt de schakel tussen bestuur, bovenschoolsmanager en de teams. Daarnaast vertegenwoordigt de locatiedirecteur de school extern in bijvoorbeeld de samenwerkingsverbanden.

Op onze school werken jaarlijks diverse **stagiaires**. De begeleiding van de stagiaires is in handen van een stagebegeleider vanuit de opleiding en de begeleidende schoolmedewerker(s).

2.4 Kengetallen leerling populatie

Leerlingaantallen pijldatum 1 oktober

Aantal leerlingen per 1 oktober 2016 122

Aantal leerlingen per 1 oktober 2015 112

Aantal leerlingen per 1 oktober 2014 107

Verwijzingen

Uitstroom naar					
Jaar		Basisonderwijs	Andere vorm van Speciaal onderwijs/ Speciaal basisonderwijs	Praktijkonderwijs	Voortgezet onderwijs
2009-2010		2	3	4	VO 3/VSO 19
2010-2011		1	1	2	VO 6/VSO 22
2011-2012		3	3	3	VO 1/ VSO 1
2012-2013		2	7	7	VO 3/VSO 12
2013-2014		3	4	3	VO1/VSO 14
2014-2015		0	5	4	VO 0/VSO 12
2015-2016		1	5	6	VO 3/VSO 11
2016-2017					

3. Basisondersteuning

Basisondersteuning bevat vier aspecten: basiskwaliteit, preventieve en licht curatieve interventies, onderwijsondersteuningsstructuur en planmatig werken. In het Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Rotterdam worden afspraken gemaakt waaraan de basisondersteuning moet voldoen. Voor dit document hebben we de minimale eisen uit het referentiekader opgenomen.

3.1 Basiskwaliteit

Deze verwijst naar de minimale onderwijskwaliteit die gemeten wordt door het toezichtkader van de inspectie voor het onderwijs. Scholen die onder basistoezicht van de inspectie voor het onderwijs vallen, hebben hun basiskwaliteit op orde. De Archipel valt onder dit basistoezicht van de inspectie voor het onderwijs.

3.2 Interventies

Ondersteuningsmogelijkheden die de school biedt, al dan niet in samenwerking met partners. In het referentiekader wordt een minimale opsomming gegeven van de interventies die bij de basisondersteuning horen.

De Archipel valt onder de extra ondersteuning, maar ook wij doen interventies op de onderstaande gebieden:

Interventie	Toelichting	
Vroegtijdig signaleren van leer-, opgroei- en opvoedproblemen	X	
De zorg voor een veilig schoolklimaat	X	
Een aanbod voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie	X	Dyslexie
Een afgestemd aanbod voor	X	Leerlingen met ernstige internaliserende psychiatrische

leerlingen met meer of minder dan gemiddelde intelligentie		problematiek en leerproblemen voortkomend uit IQ 60-70 en ernstige beperkingen in het leren en de sociale omgang, samenhangend met cognitief niveau. Of eerder benoemde leerlingen met een IQ 70< waarbij sprake is van een ernstig achterblijvende didactische ontwikkeling ondanks extra inzet.
Toegankelijk schoolgebouw met aangepaste werk- en instructieruimtes en hulpmiddelen	X	
Aanpak gericht op sociale veiligheid en voorkomen van gedragsproblemen	X	<p>Wijzer Onderwijs</p> <p>Wij werken met de methodiek ‘Wijzer Onderwijs’ door de hele school. Deze methodiek is gericht op duidelijkheid en structuur. Hiermee wordt onder andere de sociale veiligheid vergroot en worden gedragsproblemen voorkomen.</p> <p>SOVA training</p> <p>De groepen krijgen een keer in de week sociale vaardigheidstraining van een vakspecialist.</p> <p>RADAR</p> <p>Radar is een praktijkgericht theorie die gaat over agressiepreventie. Het team van De Archipel is hierin geschoold. In de klas wordt dit praktisch toegepast door bijvoorbeeld leerlingen die dit nodig hebben de gelegenheid te bieden bij binnenkomst aan te geven waar ze zitten op hun “radar”. Ze kunnen dan aangeven of ze blij, boos, verdrietig of neutraal zijn aan de hand van een gezicht, thermometer of kleur. Dit kan aanleiding zijn voor een gesprek met de leerkracht en op die manier preventief werken.</p>
Protocol voor medische handelingen		Protocol voor het toedienen van medicatie.

3.3 Onderwijsondersteuningsstructuur

Hierbij gaat het om de expertise die in de school aanwezig is om interventies te plegen, de manier waarop dat in de school georganiseerd is en met welke onderwijs- en ketenpartners wordt samengewerkt. Dit kan zichtbaar worden gemaakt door overzichten van:

- De functies en taakprofielen binnen de school, die een beeld geven van de ondersteuningsstructuur (zie hoofdstuk 2 aanbod deskundigheid);
- De gemiddelde groepsgrootte en beschikbare personeelsformatie per groep;
- Een overzicht van de expertise binnen de school (zie hoofdstuk 2 aanbod deskundigheid);
- Een overzicht van de samenwerkingsrelaties van de school (zie hoofdstuk 4 van dit profiel/samenwerking met partners).

3.4 Planmatig werken

Wanneer een school planmatig werkt, betekent dat dat een school een goede manier hanteert om na te gaan welke onderwijsbehoeften leerlingen hebben, waarop een passend onderwijsaanbod kan worden georganiseerd, dat regelmatig wordt geëvalueerd. Wanneer

het nodig is kan de school bovendien aanvullende expertise van buiten inschakelen. De standaarden die de onderwijsinspectie hanteert voor dit geheel van 'planmatig werken', zijn leidend voor wat de school hierover kan vermelden in het ondersteuningsprofiel (zie voor de standaarden het toezichtkader PO 2012/IJkpunten voor basiszorg in het primair onderwijs, C.J.M. Hoffmans pagina 11), www.onderwijsinspectie.nl). U kunt ook het inspectierapport van de school inzien.

Daarnaast wordt handelingsgericht werken toegepast volgens de Zeven Standaarden van Handelingsgericht werken:

1. De onderwijsbehoeften van de leerlingen worden centraal gesteld;
2. Afstemming en wisselwerking tussen kind en zijn omgeving: de groep, de leerkracht, de school en de ouders;
3. De leerkracht doet ertoe. Hij kan afstemmen op de verschillen tussen de leerlingen en zo het onderwijs passend maken;
4. Positieve aspecten zijn van groot belang. Dit gaat niet alleen om de positieve aspecten van het kind, maar ook van de leerkracht, de groep, de school en de ouders;
5. Constructieve samenwerking tussen school en de ouders. De verantwoordelijkheid voor initiatief ligt bij de school;
6. Doelgericht werken. Het team formuleert doelen met betrekking tot leren, werkhouding en sociaal emotioneel functioneren. Het gaat hierbij zowel om korte als lange termijndoelen;
7. De werkwijze van school is systematisch en transparant. Er zijn duidelijke afspraken over wie wat doet en wanneer.

4. Extra ondersteuning: onderwijsarrangementen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

De extra ondersteuning wordt georganiseerd in de vorm van arrangementen, die licht en kortdurend van aard kunnen zijn, of zwaar en langdurig. De arrangementen worden door de school gerealiseerd al dan niet met behulp van middelen, mens-kracht of expertise van buiten de school. Voorwaardelijk kunnen we hierbij gebruik maken van de volgende aspecten:

4.1 Deskundigheid

Wij beschikken binnen de eerder genoemde units over deskundigen binnen de school op het gebied van psychiatrische- en/of gedragsproblemen; met name autismespectrumstoornis en ADHD. Daarnaast hebben wij deskundigheid op het gebied van:

- orthodidactiek- en pedagogiek;
- sensomotorische ontwikkeling;
- sociaal-emotionele ontwikkeling;
- maatschappelijk werk;
- leesproblematieken;
- agressiepreventie.

Welke van die deskundigheid zou u ook in willen zetten voor het samenwerkingsverband?

Op al bovenstaande gebieden zouden wij overdracht van kennis willen inzetten.

4.2 Voorzieningen

Wij beschikken over de volgende aanpakken, materialen, programma's, methodieken, protocollen, enz.

Onderwijsaanbod en methodieken :

Vakgebied	Leerstofaanbod	Methoden
Taal	Taal	Schatkist Taal op Maat
	Spelling	Veilig leren lezen Spelling op Maat
	Lezen	Veilig leren lezen Lekker lezen Nieuwsbegrip
	Schrijven	Pennenstreken Schrijven leer je zo
Rekenen	Rekenen	Wis en Rekenen
Engels	Engels	
Wereld oriëntatie	Vakgebied overstijgend	Schooltv Schatkist
	Aardrijkskunde	De blauwe planeet
	Geschiedenis	Speurtocht
	Natuur Verkeer	Natuniek Blokboek
Bewegingsonderwijs	Gymnastiek	Basisdocument
	Zwemmen	bewegingsonderwijs BOOR
Kunstzinnige vorming	Koken	Digitaal muzikaal Kinderen en hun sociale talenten.
	Techniek	
	Expressievakken	
	SoVa	
Alles in 1	Geïntegreerde methode	

Niet methoden gebonden

Vak- en vormingsgebied	Toets
Rekenen voor kleuters	Cito
Rekenen & wiskunde	Cito
Taal voor kleuters	Cito
Begrijpend Lezen	Cito
Spelling	Cito
Technisch lezen	Cito
Woordenschat	Cito
Schoolverlaters:	
Schooladvies vervolgonderwijs	Drempeltoets

4.3 Aandacht en tijd

Al onze leerlingen hebben specifieke onderwijsbehoeften met betrekking tot aandacht en tijd. Hiervoor zetten wij voornamelijk onze basisaanpak in, de methodiek 'Wijzer Onderwijs' die door het Centrum voor Educatieve Dienstverlening is ontwikkeld (CED).

In deze methodiek staan de volgende vijf pijlers centraal:

- duidelijkheid in ruimte,
- duidelijkheid in tijd,
- duidelijkheid in activiteit,
- duidelijkheid in interactie

Duidelijkheid in ruimte

Een voorspelbare, duidelijke en overzichtelijke omgeving met zo min mogelijk afleidende prikkels. In de praktijk betekent dit dat het leslokaal zodanig moet worden ingericht, dat het duidelijk is voor de leerling wat hij in de ruimte moet doen. De verschillende activiteiten die in deze ruimte plaatsvinden krijgen ieder een vaste plek. Zo min mogelijk visueel afleidende objecten in het lokaal.

Duidelijkheid in tijd

Door tijd voor leerlingen visueel en concreet te maken krijgen zij hier meer vat op. Wij maken in visualisaties duidelijk wat, wanneer, waar en hoe lang de leerling iets gaat doen en wanneer de activiteit klaar is. De activiteiten op schoolzijn vooraf gepland en staan in het lesrooster. Door het lesrooster visueel te maken krijgen de leerlingen meer houvast.

Duidelijkheid in activiteit

De verschillende activiteiten binnen de school worden voor de leerlingen duidelijk en voorspelbaar gemaakt. Door de leerlingen voor te bereiden op naderende activiteiten weten zij wat ze kunnen verwachten. Door de activiteiten bijvoorbeeld op te delen in kleine deelstappen, krijgen zij houvast en kunnen ze meedoen.

Duidelijkheid in interactie

Voorspelbaarheid en duidelijkheid zijn heel belangrijk in interacties met leerlingen. Door vereenvoudigen, reduceren en concretiseren van taal en sociale prikkels wordt het voor de leerling makkelijker om in te gaan op wat van hem gevraagd of verwacht wordt. Duidelijke regels voor de omgang en heldere taal helpen de leerling sociale situaties inzichtelijk te maken.

Leerlingen die niet tot ontwikkeling komen door middel van het inzetten van onze basisaanpak worden uitgebreid besproken in de Commissie van Begeleiding. Naar aanleiding hiervan worden verdere interventies gedaan, bijvoorbeeld in de vorm van een aanpassing in het OPP. De Commissie van Begeleiding bestaat in ieder geval uit de leerkracht, de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werkster, een orthopedagoog en de teamleider. Wanneer gewenst kunnen andere disciplines van binnen of buiten de school op aanvraag aansluiten. De Commissie van Begeleiding heeft als taak er op toe te zien dat alle leerlingen die op De Archipel zitten onderwijs krijgen dat past bij hun onderwijsbehoefte.

4.4 Gebouw

De mogelijkheden van het schoolgebouw

Mogelijkheid	Toelichting	
Er is ruimte in een groep voor 1-op-1 begeleiding	X	
Er is ruimte op de gang voor 1-op-1 begeleiding	X	

Er is een prikkelarme werkplek	X	
Er is ruimte voor een time-out	X	
De lokalen zijn aangepast voor leerlingen met speciale bewegingsbehoeften		nvt
Er zijn ruimten met specifieke functies voor beweging en leerbehoeften (fysio, schooltuin, enz.)	X	Ruimte voor behandeling, cesartherapie, logopedie.

4.5 Samenwerking met partners

Partner	Toelichting
Ouders	
Samenwerkingsverbanden PO	
Samenwerkingsverbanden VO	
Primair Onderwijs in de regio	
SO cluster 1,2,3,4 aanbieders in de regio	
Maatschappelijk werk	School koopt ieder jaar uren maatschappelijk werk in.
CJG	
Wijkteams	
GGZ	
Jeugdzorg	
Kinderziekenhuis	
Gemeente en leerplicht	
Politie	
Club en buurthuiswerk	
Justitiele inrichting	
Logopedie	Logopedisch Spectrum Nederland in pandig.
Leeskliniek	Leeskliniek schoolbreed in pandig.
Cesartherapie	De Archipel werkt samen met een cesartherapeute. Deze is aanwezig in de school. Op verwijzing van de huisarts kunnen leerlingen cesartherapie krijgen op school onder schooltijd.
Zorgaanbieders in de regio	Waaronder MEE, William schrikkerstichting
Onderwijsconsulenten vanuit ministerie	Wij werken regelmatig samen met onderwijsconsulenten bij het zoeken naar een schoolplek voor moeilijk plaatsbare of thuiszittende leerlingen.

5. Grenzen aan de mogelijkheden van ons onderwijs

Voor de volgende leerlingen kunnen we geen passend aanbod realiseren:

- Leerlingen met een psychiatrische hulpvraag die buiten de macht van het onderwijs ligt. Een leerling moet in staat zijn te functioneren in een groep van 12 tot 14 leerlingen en deel kunnen nemen aan het onderwijsproces
- Leerlingen met een gedrags- en of psychiatrische stoornis in combinatie met ernstig fysieke beperkingen.
- Leerlingen waarbij de problematiek is gefocust op agressief gedrag is, problematieken als ODD, CD en hechting.
- Leerlingen waarbij de zorgvraag groter is dan wij in onze onderwijssetting kunnen bieden.

6. Ambities

Binnen Passend Onderwijs zien we dat de internaliserende leerlingen met lichtere vormen van gedragsuitingen, meer binnen het basisonderwijs blijven. Leerlingen die toch gebruik moeten maken van het speciaal onderwijs hebben uiteenlopende specifieke onderwijsondersteuningsvragen.

De Archipel zal zich de komende jaren richten op:

- Maatwerk bij de internaliserende gedragsproblematieken. Waar mogelijk een kortdurend verblijf binnen het speciaal onderwijs om hierna de stap naar het regulier te maken. Is een langer verblijf nodig, dan deze aangepast op de ondersteuningsbehoefte van de leerling.
- De doelgroep waarbij er sprake is van meervoudige problematieken, te denken aan internaliserende psychiatrische problematiek in combinatie met opvoedingsproblematiek. Deze doelgroep is gebaat bij een goede systeemaanpak. Nauwe samenwerking met de ouder, zorgaanbieders, wijkteam en de school is een vereiste. Eén kind, één plan.
- De doelgroep leerlingen met psychiatrische problematiek en leerproblemen die niet direct verband houden met primair aanwezige gedragsproblematiek, voortkomend uit een IQ score 70-85 en/of specifieke leerstoornissen en een achterblijvende didactische ontwikkeling, ondanks extra inzet.

Dit betekent voor onze leerkrachten dat zij zich hier op moeten voorbereiden. We anticiperen hierop door er in ons scholingsbeleid rekening mee te houden. Ook beleidsmatig wordt dit een speerpunt, anticiperend op de toekomst.

7. Wat de school voor anderen in het SWV kan en wil betekenen in het kader van passend onderwijs

De Archipel kan in de volgende gevallen iets betekenen voor anderen in het kader van passend onderwijs:

- opvangen van leerlingen die onverwacht niet meer op te vangen zijn in het reguliere onderwijs;
- delen van onze kennis op verschillende gebieden, expertise deling in de regio
- coaching en begeleiding van leerling, ouders en de nieuwe school bij terugplaatsing ;
- bij her- of terugplaatsing een duidelijk en helder begeleidingsadvies dat gebaseerd is op onze conclusies in het werken met het kind op De Archipel.

Bijlage 1

Groepsaankpak Internaliserende klimaat

Beginsituatie:

In de groepen van de internaliserende unit zitten vooral leerlingen waarbij de informatieverwerking anders en/of vertraagd verloopt. Dit brengt een combinatie van sterke en zwakke kanten met zich mee waardoor het onderwijs op een andere manier moet worden ingericht. Deze leerlingen hebben vaak moeite met overzicht houden en het aangaan van sociale contacten. Ze hebben vaak wel oog voor details en ze zijn recht door zee.

Over het algemeen zijn dit leerlingen waarbij een stoornis binnen het autistisch spectrum (ASS) is vastgesteld. Het kan ook voorkomen dat er bij deze leerlingen sprake is van een angststoornis, een stoornis van de kindereleeftijd of een combinatieproblematiek waarbij ADHD ook is vastgesteld. Autisme Spectrum Stoornis (ASS) is de verzamelnaam voor de verschillende vormen van autisme. De term spectrum wordt gebruikt in de zin van een veelkleurige waaier, waarmee aangegeven wordt dat er een grote diversiteit is in de manier waarop autisme zich uit. Bijna alle leerlingen met deze stoornis zijn gebaat bij een zelfde soort aanpak. Duidelijkheid en voorspelbaarheid zijn hierbij de kernwoorden. In de schoolsituatie betekent dit dat duidelijkheid en voorspelbaarheid gericht moet zijn op het klassenmanagement, het leerproces en de emotionele en sociale ontwikkeling.

Een angststoornis is een psychische aandoening die zich kenmerkt door de aanwezigheid van een pathologische angst. Angst is een gevoel dat optreedt bij dreigend gevaar. De emotie ontstaat als een leerling zich bedreigd voelt. Angsten kunnen kortdurend zijn, maar ook langdurend, soms zelfs levenslang. Als een angst geen reële grond heeft en de leerling er leerproblemen of sociale problemen door ondervindt, is er sprake van een stoornis. Voor deze leerlingen geldt dat zij tevens gebaat zijn bij veel duidelijkheid en voorspelbaarheid op het klassenmanagement, het leerproces en de emotionele en sociale ontwikkeling.

De term ADHD staat voor aandachtstekortstoornis met hyperactiviteit (Attention-Deficit Hyperactivity Disorder). Kinderen met ADHD zijn rusteloos, impulsief en/of kunnen zich moeilijk concentreren. In de groep kan dit leiden tot storend gedrag voor de omgeving, zoals het maken van geluiden en/of bewegingen.

De groepsaankpak die in deze unit wordt toegepast is gebaseerd op de aanpak zoals die ontwikkeld is door de CED-groep. Verdere informatie is dan ook terug te lezen in de methodieken "Wijzer Onderwijs, Autisme" en "Wijzer Onderwijs, Angst en depressie".

De leerlingen in deze groepen beschikken over verschillende cognitieve mogelijkheden. Deze variëren van zeer moeilijk lerend tot een begaafd niveau. Deze unit kenmerkt zich door een specifiek aanbod voor kinderen die moeilijk leren. Voor elke leerling geldt dat het onderwijs aanbod zoveel mogelijk op maat wordt gegeven.

Specifieke onderwijsbehoeften:

1. Behoeftte aan een rustige en voorspelbare leeromgeving

Rust en voorspelbaarheid biedt de leerling veiligheid, deze veiligheid is nodig om tot leren te komen. De veiligheid wordt gerealiseerd door een leeromgeving te creëren die gestructureerd is. Het is voor de leerling duidelijk waar hij zit, waar de materialen staan die hij nodig heeft en op welke manier hij daar naartoe kan gaan. Het is duidelijk waar gemaakt materiaal (zoals knutselwerkjes) uit het zicht van de leerlingen ophangt/staat. Tevens is het duidelijk wanneer en op welke wijze de leerling gebruik kan en mag maken van een andere plek als hij meer rust nodig heeft. Al deze specifieke groepsregels worden aan het begin van het schooljaar door de leerkrachten met de leerlingen opgesteld en besproken.

2. Behoeftte aan visuele ondersteuning

Relatief gezien is de visuele kant van leerlingen met een stoornis binnen het autisme spectrum sterk, dit vaak in tegenstelling tot de talige kant, Zij hebben dan ook houvast aan visuele, concrete ondersteuning. Binnen de visuele ondersteuning zijn er verschillende vormen mogelijk. Oplopend in abstractiemoeilijkheid zijn dat:

De werkelijkheid afbeelden in voorwerpen

De werkelijkheid afbeelden in afbeeldingen, zoals foto's, pictogrammen en tekeningen

De werkelijkheid afbeelden in geschreven woorden

Deze manier van ondersteunen moet de hele dag door gebeuren. Voorbeelden hiervan zijn het dagschema, verduidelijkingen binnen het lokaal en verduidelijkingen van de regels.

3. Behoeftte aan eenvoudige en eenduidige communicatie, regels en afspraken

De leerlingen hebben veel behoefte aan concrete eenvoudige en eenduidige communicatie.

Overbodige informatie kunnen zij niet negeren, dus hebben de leerlingen de behoefte om deze zo beknopt en kernachtig mogelijk te ontvangen, waarbij gecontroleerd wordt of de boodschap wel net zo begrepen wordt als de bedoeling was. Een complexe opdracht wordt pas begrepen als de verschillende stappen van de opdracht los van elkaar worden benoemd in korte zinnen.

Om zelfstandig te kunnen functioneren is het voor de leerling noodzakelijk te weten waar hij aan toe is. Dit houdt in dat de regels en afspraken eenduidig en bekend zijn en consequent door de leerkracht worden gehanteerd en toegepast.

4. Behoeftte aan aangepaste instructie

Voor de voorspelbaarheid is het voor de leerlingen belangrijk dat een les steeds op de zelfde wijze is opgebouwd. Dit wordt vormgegeven door het directe instructiemodel. De lessen beginnen met het ophalen van de juiste voorkennis. Door generalisatieproblemen kunnen de leerlingen niet vanzelfsprekend deze link zelf leggen. Via herhalingen en het toepassen in andere situaties maakt de leerling zich de kennis eigen. De leerling is er pas aan toe om de kennis uit te breiden als hij de basiskennis goed beheerst. De uitbreiding gebeurt in kleine deelstapjes.

Om tegemoet te komen aan de problemen in de concentratie zijn interactie en afwisseling belangrijk. Verschillende korte activiteiten waarbij de leerling actief wordt betrokken zorgen ervoor dat de leerling meer alert blijft dan bij een lange activiteit. Dit zelfde geldt voor afwisselende activiteiten binnen een les.

5. Behoeftte aan aangepaste leerstof

Het sleutelwoord voor deze leerlingen is voorspelbaarheid. Hierbij helpt een gestructureerde lesopbouw met steeds terugkomende werkvormen. De inhoud van de leerstof moet aansluiten bij de belevingswereld van de leerling zodat deze betekenisvol wordt. Voor de lay-out van de leerstof geldt dat de bladspiegel overzichtelijk is. Dit betekent dat er geen overbodige informatie zoals plaatjes op staan en dat de kerninformatie wordt versterkt. Dit kan door onderstrepen, afbakeningen of kleuren.

6. Behoeftte aan oplettendheid leerkracht

Vanwege de impulsiviteit en mogelijke motorische onhandigheid is het van belang dat deze leerling in de gaten gehouden wordt door de leerkracht. Oplettendheid betekent dat een leerkracht probeert een gevaarlijke situatie te voorkomen, ingrijpt als deze dreigt te ontstaan en handelt als er toch iets gebeurt. Daarnaast is het noodzakelijk dat de leerkracht opmerkt waarvoor de leerling overgevoelig is en hier ook naar handelt.

7. Behoeftte aan een veilige omgeving

Een veilige omgeving lokt zelfstandigheid uit. De veiligheid krijgt de leerling door structuur in de vorm van voorspelbaarheid en herkenbaarheid. Dit geldt voor de inrichting van het lokaal en voor het aanbieden van de verschillende activiteiten.

Leergebiedoverstijgend		
Belemmeringen en kwaliteiten informatieverwerking	Behoeften van de leerling	Aandachtspunten leerkracht
<i>Cognitieve functies</i>		
<i>Intelligentie</i> Sterke visueel ruimtelijke vaardigheden Talige kant van de leerling met Asperger is sterk	Rustige en voorspelbare leeromgeving Visuele ondersteuning Eenvoudige en eenduidige communicatie Aangepaste instructies Aangepaste lesstof	Gebruik van visuele ondersteuning zoals geschreven woorden, plaatsjes op pictogrammen Ondersteuning in het dagprogramma Ondersteuning in instructies, regels en afspraken visueel Instructies zo concreet mogelijk Sluit aan bij het niveau en belevingswereld van leerling
<i>Geheugen</i> Fotografisch Onvoldoende onderscheid hoofd- en bijzaken Obsessies en fixaties		Versterk kerninformatie Sluit aan op bekende informatie Vaste opbouw van lessen Kerninformatie samenvatten Spreek opdrachten direct na Bied stof en regels zo zakelijk mogelijk aan
<i>Voorstellingsvermogen</i> Contextgebonden Problemen met onderscheid fantasie en werkelijkheid		Beperk fantasieprikkels Leg de bedoeling achter plaatjes uit Versterk kerninformatie in plaatjes
<i>Integreren</i> Detaildenkend Problemen met koppeling nieuwe en reeds aanwezige kennis		Begin les met ophalen voorkennis Koppel nieuwe kennis aan aanwezige kennis Houd rekening met langere verwerkingstijd
<i>Generalisatie</i> Problemen met oproepbaarheid informatie Transferproblemen		Breid basiskennis stap voor stap uit Bied het geleerde in verschillende contexten aan Baken bij overgeneralisatie geleerde zaken af
<i>Leerstijl</i> Prikkelgevoeligheid Problemen met taakgericht werken		Beperk afleidende prikkels binnen het lokaal Zorg voor rustige werkplek Beperk overbodige prikkels op werkbladen en in boeken Versterk kerninformatie Wissel activiteiten af
<i>Communicatie</i>		
<i>Eenrichtingsverkeer</i> Gebrek aan adequate inzet taal Terugvallen op eigen interesses en belevingen		Leer communicatieregels aan Buig monologen over eigen interesses om

<i>Taalgebruik</i> Onecht taalgebruik Woordvindingsproblemen Verwarring rondom persoonlijke voornaamwoorden	Rustige en voorspelbare leeromgeving Visuele ondersteuning Eenvoudige en eenduidige communicatie	Ga na of de leerling weet wat hij zegt Help met het vinden van woorden
<i>Taalbegrip</i> Problemen met begrip abstracte en symbolische taal Letterlijk nemen van taal Gericht op kernwoorden Problemen met impliciete boodschappen	Aangepaste instructies Aangepaste lesstof	Houd communicatie eenvoudig en duidelijk Spreek in korte, kernachtige zinnen Geef een opdracht per zin Zeg concreet wat je bedoelt Gebruik geen symbolische taal Ga na of instructies goed zijn overgekomen
<i>Zintuigelijk functioneren</i>		
<i>Prikkelgevoeligheid</i> Over- en ondergevoeligheid voor prikkels	Oplettendheid leerkracht Prikkelreductie Visuele informatie	Observeer de leerling en merk de specifieke prikkelgevoeligheid op Vermijd of verminder afleidende prikkels
<i>Prikkelselectie</i> Hoge afleidbaarheid Verliezen in details Moeilijkheden met selecteren van de juiste informatie		Beperk overbodige prikkels binnen het lokaal Haal overbodige prikkels in de lesstof weg Zorg voor sobere, rustige werkbladen met niet te veel informatie Versterk kerninformatie in de lesstof
<i>Visuele instelling</i> Sterke visuele vaardigheden		Bied informatie visueel aan Ondersteun talige informatie visueel
<i>Motorisch functioneren</i>		
<i>Motorische onrust</i> Concentratieproblemen Bewegingstics	Oplettendheid leerkracht Prikkelreductie Visuele informatie	Zorg dat de leerling zich makkelijk door het lokaal kan bewegen Zorg voor een rustige werkplek
<i>Motoriek</i> Houterig/ soepel Onhandigheid Overbeweeglijk en impulsief		Voorkom gevaarlijke situaties en grijp zo nodig in Beperk obstakels binnen het lokaal
<i>Werkhouding</i>		
Concentratie Korte spanningsboog Ingaan op eigen interesses Lesstofafhankelijk	Behoefte aan een positieve benadering Behoefte aan een veilige en uitlokkende omgeving Behoefte aan eenduidige regels	Vergroot de spanningsboog middels beloningssysteem Geef uitdagende opdrachten op niveau Zorg dat de lesstof functioneel en afwisselend is Geef instructie in een op een situatie/ kleinere groepen Beperk de afleidende prikkels

Zelfstandig werken Concentratieproblemen en afleidbaarheid Star denkpatroon Problemen met tijdsbesef	en afspraken Behoeftte aan tijdsordening Behoeftte aan aangepaste lesstof en instructie	Oefen de regels voor zelfstandig werken stapsgewijs in Zorg voor eenduidige positief geformuleerde regels Hanteer de regels consequent Zorg dat de regels zichtbaar zijn Bespreek uitzonderingen op de regels vooraf Maak gebruik van een visueel dagschema Maak tijdsduur zichtbaar
Belangstelling voor de omgeving Verkleinen van hun wereld Beperkte interesse in schoolse vaardigheden		Zorg voor een gestructureerde voorspelbare en herkenbare omgeving en opdrachten Zorg voor een prikkelarme omgeving Berg materialen op vaste plaatsen op Gebruik concrete materialen
<i>Competentiegevoel</i>		
Eigenwaarde Geen realistisch zelfbeeld Geringe frustratietolerantie	Behoeftte aan een positieve benadering Behoeftte aan een veilige en uitlokkende omgeving Behoeftte aan eenduidige regels en afspraken Behoeftte aan tijdsordening	Laat de leerling succeservaringen op doen Geef complimenten/ beloningen Geef activiteiten op eigen niveau Probeer de leerling te begrijpen Help de leerling op moeilijke momenten
Motivatie Motivatie niet van binnenuit Weinig exploratiedrang	Behoeftte aan aangepaste lesstof en instructie	Geef duidelijke en voorspelbare opdrachten Geef complimenten Beloningssystemen op maat
<i>Functioneren in de groep</i>		
Inlevingsvermogen Sociaal inzicht ontbreekt Moeite met voegen naar anderen Houding te open/ gesloten Inschattingsproblemen Overgeneralisatie	Behoeftte aan duidelijke en voorspelbare interacties Behoeftte aan duidelijke regels voor sociale omgang	Leer de sociale regels aan Geef de leerling zicht op sociale regels Help leerlingen bij conflicten Reduceer en concretiseer sociale regels Vermijd rollenspelen en doen alsof spelen
Interactiebehoefte Weinig gericht op anderen Problemen met participatie in groeps- en spelactiviteiten		Help de leerling bij het maken van contact (stappenplan) Bouw samenwerkingsactiviteiten langzaam op
Omgaan met eigen emoties Koppelen emoties niet aan situaties Moeite met het invullen van	Behoeftte aan duidelijke en voorspelbare interacties	Leer de leerling verschillende emoties bij zichzelf te herkennen en benoemen Help de leerling emoties aan een

reeds ervaren emoties	Leren herkennen en benoemen van emoties	situatie te koppelen
Omgaan met emoties van anderen Interpretatieproblemen Problemen met het plaatsen van een emotie in een context		Leer de leerling verschillende emoties bij anderen te herkennen en benoemen Benoem emoties op een neutrale manier

Didactiek :

Daar er gestreefd wordt om optimaal aan te sluiten bij het leerniveau van de leerlingen wordt er gebruik gemaakt van meerdere methoden. De leerlingen kunnen vanuit uit eerdere onderwijssituaties hiaten hebben opgebouwd. Deze hiaten worden opgespoord en geremedieerd/ gecompenseerd.

Leergebied specifiek

De kerndoelen die vanuit het Ministerie van Onderwijs gesteld zijn voor het primair onderwijs, zijn streefdoelen die aangeven waarop de scholen zich moeten richten.
Zij beschrijven het onderwijs in grote lijnen. (zie ook www.minocw.nl)

Leermethodieken

Taal	Schatkist Veilig leren lezen Taal op Maat
Spelling	Spelling op Maat
Lezen	Veilig leren lezen Lekker Lezen Nieuwsbegrip
Rekenen	Wis en Reken
Schrijven	Pennenstreken
Wereldoriëntatie	Blauwe planeet Speurtocht Natuniek Schatkist Schooltv
Expressie	Digitaal Muzikaal
Engels	
Lichamelijke oefening	Bewegingsonderwijs: Er wordt gewerkt volgens de methode van het Basisdocument Bewegingsonderwijs. De volgende leerlijnen komen onder andere aan bod: balanceren, zwaaien, klimmen, klauteren, mikken, jongleren, springen, over de kop gaan, stoeien en slagspelen. Tijdens de lessen komen verschillende werkvormen aan bod: klassikale les, werken in groepen, bewegingsbanen en circuitvormen.

Evaluatie:

De school maakt gebruik van een document waarin de individuele gegevens van de leerlingen worden verwerkt. Dit is het document OPP (ontwikkelingsperspectief). Ouder(s)/ verzorger(s) worden uitgenodigd op gesprek om dit documenten met de leerkracht te bespreken.

Bijlage 2

Groepsaankpak Externaliserend klimaat

Beginsituatie:

Leerlingen geplaatst binnen de groepen waar een externaliserende aanpak geldt, zijn over het algemeen leerlingen die een stoornis hebben als ADHD, of stoornis in de kinderleeftijd of dat er een gedragsstoornis NAO is afgegeven waarbij er kenmerken van voorgenoemde stoornissen zijn waargenomen. In verband met de leesbaarheid van dit document noemen we dit ook wel leerlingen met een gedragsstoornis. Waar 'hij' staat wordt ook 'zij' bedoeld.

De leerlingen beschikken over gemiddelde tot bovengemiddelde intelligentie. Kenmerkend voor deze groep is dat er grote verschillen zitten in de sociaal emotionele ontwikkeling, echter ook de didactische kennis van de leerlingen kan binnen de groepen verschillen.

De term ADHD staat voor aandachtstekortstoornis met hyperactiviteit (Attention-Deficit Hyperactivity Disorder). Kinderen met ADHD zijn rusteloos, impulsief en/of kunnen zich moeilijk concentreren. In de groep.

Opvallende kenmerken kunnen ook zijn het impulsief, overbeweeglijk, verbale/fysieke agressie of depressief gedrag.

De groepsaankpak is gebaseerd op de aanpak zoals die ontwikkeld is door de CED-groep "Wijzer Onderwijs, aandachtstekort en gedragsstoornissen".

Agressie oorzaken, aanpak en onderwijsbehoeften:

Onder agressie worden veel verschillende gedragingen verstaan. Agressie is meer dan slaan en schoppen. Zo valt schelden en het expres kapotmaken van andermans spullen ook onder agressief gedrag. Al het agressieve gedrag kan ondergebracht worden in een van de volgende uitingsvormen;

Fysieke agressie, bv vechten op het schoolplein

Verbale agressie, bv uitschelden van anderen of geven van een grote mond

Relationele agressie, bv andere leerlingen buitensluiten of chanteren.

Agressie kan een reactie zijn op een bepaalde gebeurtenis, bijvoorbeeld als de leerling zich tekortgedaan voelt of bedreigt. Het kan ook meer bewust ingezet worden. Dit wordt proactieve agressie genoemd. De leerling zet dan bewust gedrag in om zijn doel te bereiken.

Vaak weet de leerling geen alternatief gedrag of heeft de leerling de ervaring dat hij met ingezet gedrag het gewenste resultaat kan bereiken.

De aanpak en onderwijsbehoeften verschillen per individuele leerling en deze zullen specifiek uitgewerkt worden in de individuele handelingsplannen. Voor de groepsaanpak zal er een basis zijn waarin toegekomen wordt aan;

De behoefte om hulp bij het remmen van het gedrag.

Door verstoorde processen kan een leerling zijn gedrag slecht remmen. Om ongewenst gedrag te kunnen stoppen of voor te zijn heeft een leerling hulp van buitenaf nodig. De leerkracht biedt deze hulp door de leerling uit de situatie te halen. Daarnaast kan er met de leerling besproken worden hoe hij zijn gedrag kan stoppen of een escalatie kan voorkomen.

De behoefte aan een stimulerende onderwijsomgeving.

Om zich prettig te voelen heeft de leerling meer prikkels nodig dan andere leerlingen. De leerkracht zal samen met de leerlingen op zoek gaan naar activiteiten die de leerlingen voldoende stimuleren, maar niet die te veel van ze vragen of gevaarlijke situaties opleveren.

De behoefte aan oplettende leerkrachten.

Door dat de leerling minder stress kan ervaren, mist hij bescherming in gevaarlijke situaties. De leerling krijgt van zijn lichaam geen signaal dat hij een bepaalde situatie beter kan vermijden. De leerkracht is alert op dergelijke situatie en zal ten alle tijden trachten te voorkomen dat de leerling ongelukken veroorzaakt. De interventie die de leerkracht kan toepassen bestaan uit de verbale begrenzing echter kan een fysieke inperking ook nodig zijn.

De behoefte aan een eenduidige aanpak en veiligheid

Door op passende wijze te reageren en handelen bij agressief of onderwijs belemmerend gedrag wordt er een veilig klimaat geboden aan de leerlingen. Hiervoor maken de medewerkers gebruik van de RADAR methode. De RADAR methode kent 4 niveau van omgaan met agressie en geweld;

Mogelijk gedrag	Interventie	Verwachte resultaat
Fysiek gewelddadig gedrag Gewelddadig pest gedrag	Professioneel ingrijpen Controle fysieke agressie	Geweld professioneel beëindigen
Verbaal/ fysieke agressie	Grenzen stellen Onderhandelen	De-escalatie
Agitatie gedrag/ seksistisch gedrag/ gedrag gericht op pesten	Ruimte bieden Gedragsalternatieven reiken	Spanningsreductie
(Over) assertief gedrag	Communicatie/ Attitude	Kansrijke preventie

Leergebiedoverstijgend	
Werkhouding:	
Aandachtpunten	Gebrek aan motivatie. Moeite met concentratie. Daarnaast kenmerken onze leerlingen zich door een tekort aan succeservaringen uit het verleden.
Behoeften van de leerlingen	Positieve feedback. Taken op eigen niveau. Een gestructureerde en stimulerende onderwijsomgeving.
Organisatie	Gebruik maken van stimulerende opdrachten en materialen. Het nut van de lessen en de opdrachten is helder. Er wordt gevarieerd in werkvormen.

Taakgedrag:	
Aandachtspunten	Taakgerichtheid, taak proberen te vermijden
Behoeften van de leerlingen	Consequente aanpak op negatief gedrag
Organisatie	Duidelijke regels en een consequente aanpak

Zelfstandigheid:	
Aandachtspunten	Gebrek aan motivatie
Behoeften van de leerlingen	Taken op eigen niveau
Organisatie	Zorgen voor een overzichtelijke taak en het geven van voldoende verantwoordelijkheid

Sociaal-emotionele ontwikkeling:	
Omgaan met eigen emoties	
Aandachtspunten	Inzicht en kennis van eigen emoties. Deze kunnen niet altijd benoemd of herkend worden. Angstige en depressieve gevoelens. Agressie kan een uiting van angst zijn, maar angst – of depressieve gevoelens kunnen ook voortkomen uit agressief gedrag.
Behoeften van de leerlingen	Leren herkennen en benoemen van eigen emoties Hulp accepteren en leren vragen bij het remmen van de emoties Veiligheid
Organisatie	Leerkracht biedt de leerlingen gelegenheid om tot rust te komen. Leerkracht verwoordt de emoties die hij waarneemt. Leerkracht helpt de leerlingen de emoties te verwoorden.

Omgaan met emoties van anderen	
Aandachtspunten	Emoties van anderen worden niet herkend en kunnen niet benoemd worden Gedrag van de leerling kan hij niet afstemmen op dat van de emoties van de ander.
Behoeften van de leerlingen	Leren herkennen en benoemen van emoties van anderen.
Organisatie	Leerkracht biedt inzicht in het gedrag en de emoties van anderen Leerkracht ondersteunt de sociale contacten.

Competentiegevoel	
Aandachtspunten	Eigenwaarde Eigenwaarde en sociale omgang, bv afwijzing door klasgenoten Eigenwaarde en schoolprestaties, bv slechte resultaten door werkweigering Eigenwaarde en controle over eigen gedrag, bv onzekerheid door geen invloed op eigen gedrag te kunnen uitoefenen
Behoeften van de leerlingen	Positieve feedback Inzicht in situaties en de gevolgen van gedrag
Organisatie	Leerkracht benadert leerlingen op een positieve manier Leerkracht legt de nadruk op datgene wat de leerlingen goed doen Leerkracht geeft verantwoordelijkheden. Leerkracht beperkt of nuanceert negatieve beoordelingen Leerkracht zorgt voor een motiverende werkomgeving Leerkracht geeft regelmatig complimenten

Pedagogische aspecten:
Om het onderwijs optimaal te kunnen inrichten wordt er rekening gehouden met onderstaande pedagogische aspecten;

	Positieve factoren	Aandachtspunten
Activerende leeromgeving		
<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijs daagt de leerlingen uit tot leren • Leerling is het uitgangspunt niet de leerstof • Leerlingen gaan actief om met leerstof en opdrachten • Leerlingen interpreteren en bewerken en slaan informatie op • Leerlingen leren verschillende leerstrategieën hanteren • Leerlingen leren keuzes maken • Leerkracht is kennisbron en begeleider 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijs sluit aan bij individuele mogelijkheden van de leerling • Leerlingen werken op eigen niveau • Leerlingen werken in eigen tempo • Leerlingen krijgen veel instructie • Leeromgeving bevat uitdagende prikkels • Leerlingen werken in eigen tempo 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen hebben motivatie van buitenaf nodig, ze hebben weinig of geen motivatie van binnenuit • Leerlingen hebben begeleiding nodig bij het plannen en maken van keuzes • Leerlingen hebben begeleiding nodig bij het opstellen van een stappenplan • Leerlingen hebben steun nodig bij de procesbewaking
Betekenisvolle, authentieke contexten		
<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen leggen verbanden tussen hun leefwereld en kennis die ze opdoen • Leerstof sluit aan bij belevingswereld en interesses van leerlingen • Leerstof sluit aan bij werktempo van leerlingen • Onderwijs vergroot betrokkenheid en motivatie • Onderwijs kent integratie van vakken 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerstof geeft expliciete relatie met de dagelijkse realiteit • Leerstof sluit aan bij de belevingswereld van leerlingen • Leerlingen oefenen kennis en vaardigheden in realistische situaties • Onderwijs vergemakkelijkt transfer van kennis en vaardigheden 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen hebben begeleiding nodig bij het maken van keuzes • Te veel prikkels kunnen onrust en zo opstandig gedrag en een verminderde concentratie bij de leerlingen oproepen • Leerlingen hebben hulp nodig om het geleerde in meerdere situaties toe te passen.
Samenwerkend leren en leren tijdens sociale activiteiten		
<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen trainen sociale en communicatieve vaardigheden • Onderwijs heeft aandacht voor groepsprocessen (o.a. luisteren, vertellen, inleven) • Leerlingen leren eerst samenwerken voordat samenwerkend leren kan plaatsvinden • Leerlingen komen zelf tot actief en constructief leren • Onderwijs vergroot zelfvertrouwen van leerling m.b.t. leren • Onderwijs bevordert sociale relaties tussen leerlingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen oefenen sociale vaardigheden in een gestructureerde situatie • Leerlingen oefenen plannen en uitvoeren in een groep(je) • Leerlingen werken samen op hun eigen niveau • Leerlingen bouwen (vriendschaps)relaties op met medeleerlingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen hebben behoefte aan een leerkracht die inzicht biedt in sociale processen • Leerlingen hebben behoefte aan een leerkracht die hun gedachten onder woorden brengt (mening geven, discussiëren) • Leerlingen hebben behoefte aan (voor)bespreking van verwachtingen van groepsgenoten tijdens het samenwerkingsproces • Leerlingen hebben behoeften aan hulp bij het maken en controleren van afspraken over samenwerken • Leerlingen hebben behoefte aan hulp bij het interpreteren van sociale informatie om conflicten te vermijden.

Didactiek :

Daar er gestreefd wordt om optimaal aan te sluiten bij het leerniveau van de leerlingen wordt er gebruik gemaakt van meerdere methoden. De leerlingen kunnen vanuit eerdere onderwijssituaties hiaten hebben opgebouwd. Deze hiaten worden opgespoord en geremedieerd/ gecompenseerd.

Leergebied specifiek

De kerndoelen die vanuit het Ministerie van Onderwijs gesteld zijn voor het primair onderwijs, zijn streefdoelen die aangeven waarop de scholen zich moeten richten.
Zij beschrijven het onderwijs in grote lijnen. (zie ook www.minocw.nl)

Leermethodieken

Taal	Schatkist Taal op Maat Veilig leren lezen
Spelling	Spelling op Maat
Lezen	Veilig leren lezen Lekker Lezen Nieuwsbegrip
Rekenen	Wis en Reken
Schrijven	Pennenstreken
Wereldoriëntatie	Schatkist Blauwe planeet Speurtocht Natuniek Schooltv
Expressie	Digitaal Muzikaal
Engels	
Lichamelijke oefening	Bewegingsonderwijs: Er wordt gewerkt volgens de methode van het Basisdocument Bewegingsonderwijs. De volgende leerlijnen komen onder andere aan bod: balanceren, zwaaien, klimmen, klauteren, mikken, jongleren, springen, over de kop gaan, stoeien en slagspelen. Tijdens de lessen komen verschillende werkvormen aan bod: klassikale les, werken in groepen, bewegingsbanen en circuitvormen.

Evaluatie:

De school maakt gebruik van een document waarin de individuele gegevens van de leerlingen worden verwerkt. Dit is het document OPP (ontwikkelingsperspectief). Ouder(s)/ verzorger(s) worden uitgenodigd op gesprek om dit documenten met de leerkracht te bespreken.